

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za označila se računa: trisopna petič-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osminka strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 5, I. nadstr. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo upravništvu „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Koliko je vredno življenje slovenskega mladeniča?

Preteklo soboto se je vršila pred ljubljanskim deželnim sodiščem obravnava proti lovcu barona Borna, Pavlu Eisenpassu, ki je bil obdolžen, da je 25. septembra lanskega leta na Begunjščici ustrelil kmetskega fanta Jakoba Rožiča.

Mrtvo truplo Rožičevo so našli šele koncem meseca novembra, našli so tudi njegov klobuk, ki je bil prestreljen, niso pa našli mrtvečeve glave.

Splošno se je sodilo, da je Rožičevo glavo odstranil tisti, ki je usmrtil ubogega mladeniča in kateremu je bilo ležeče na tem, da bi se ne moglo dokazati, da je bil Rožič ustreljen.

Kako se je vršila razprava proti Eisenpassu ne bomo razpravljali, ker bi bili zaplenjeni, prav tako, kakor je bil »Slovenski Narod«, ki je pisal o tej stvari.

Omenimo samo to, da je državni pravdnik nastopil v tej pravdi bolj kakor Eisenpassov zagovornik, kakor pa kot javni tožitelj.

Posledica tega je bila, da je sodišče Eisenpassa obsodilo ne morda radi uboja, marveč radi čisto navadnega prestopka proti varnosti življenja, ki se kaznuje z denarno globo v znesku od 10 do 1000 kron.

Čeprav se ne more niti trenotek dvomiti, da je Rožiča ustrelil Eisenpass, vendar je sodišče izreklo, da se ni moglo prepričati o tem, češ, da se je Rožič tudi lahko sam — ponesrečil, zato je obsodilo Eisenpassa samo v denarno globo v znesku 140 kron, katera globa se v slučaju neiztrljivosti spremeni v 14dnevni zapor.

Obtoženec je sam priznal, da je dvakrat streljal v smeri proti Rožiču, a vkljub temu se sodniki niso mogli prepričati, da bi bil Rožič zadet od krogelje!

Prepričanja so pač različna, a ta prepričanja kritizirati nam ni dovoljeno.

Zato beležimo samo suho dejstvo, da je lovec Eisenpass po svojem priznanju streljal na Rožiča, da so dva meseca po tem dogodku našli Rožiča na dotičnem mestu mrtvega brez glave, ki so jo baje odgrizle in odnesle divje živali, in da je pri njem ležal prestreljen klobuk.

Vse okoliščine so torej kazale, to se razume, na to, da se je Rožič sam ponesrečil.

Zato je bil Eisenpass obsojen v denarno globo 140 kron.

Rožičevo življenje, življenje ubogega slovenskega mladeniča je bilo vredno natančno 140 kron, nič več in nič manj!

Amen, pika, niti besedice več o tem! Čitatelji pa naj o stvari sami razmišljujejo, ker hvala bogu, misli dosedaj še ne more zapleniti vsega spoštovanja vredni državni pravdnik!

Politični pregled.

Ali dobimo vseučilišče v Ljubljano.

Poročali smo že, da je poslanska zbornica v zadnjem svojem zasedanju razpravljala o laškem vseučilišču. Vlada je namreč predložila zbornici zakonski načrt, ki določa, naj bi se pravni oddelek tega vseučilišča ustanovil na Dunaju. Lahki pa nasproti temu zahtevajo, naj se ta oddelek osnuje v Trstu. Najbrže bi se vlada končno vdala tej zahtevi, ako bi Slovenci in Hrvatje temu ne ugovarjali. Sicer pa stoje slovenski poslanci na stališču, da se v Trstu ne sme ustanoviti laško vseučilišče 1. zategadel ne, ker leži Trst v slovenskem ozemlju, in ker je mesto po skoro pretežni večini slovensko; 2. pa zaradi tega ne, ker bi bilo laško vseučilišče v Trstu brez dvoma ognjišče raznih nevarnih življenj, ki teže za tem, da bi se avstrijsko Primorje pridružilo italijanskemu kraljestvu. — A Slovenci niso samo nasprotni ustanovitvi laškega vseučilišča v Trstu, marveč so tudi protivni, da bi se osnoval pravni oddelek tega vseučilišča na Dunaju, ako se istočasno ne

ustanovi slovensko vseučilišče v Ljubljani. Ker imajo Slovenci v tej stvari za sabo vso »Slovansko Enoto« in razen te tudi Poljake in socialne demokrate, se je upravičeno nadejati, da se bo istočasno z italijanskim pravnim oddelkom na Dunaju ustanovilo tudi slovensko vseučilišče v Ljubljani, ako tega ne bodo v zadnjem času preprečili naši klerikalni poslanci s kako novo kravjo kupčijo, sklenjeno z vlado.

Konec zagrebškega »veleizdajniškega« procesa.

O zagrebškem »veleizdajniškem« procesu, ki je trajal lani od meseca marca do oktobra, smo že opetovano pisali.

Obtoženih je bilo 52 Srbov, da so delovali na to, da se odtrgajo avstrijske srbske dežele od države in da se priklopijo Srbiji. Dasi se obtožencem ni moglo ničesar dokazati, kakor to, da so se zavedali svoje srbske narodnosti, vendar je sodišče verjelo izpovedbam znanega volhuna Nastića ter obsodilo izmed 52 obtožencev njih 32 v 5 do 12 letno težko ječo. Proti tej obsodbi so se zagovorniki pritožili na vrhovno sodišče, ki je preteklo soboto razveljavilo obsodbo prvega sodišča ter oprostilo vse obtožence, češ, da niso krivi hudodelstva veleizdaje. Pravica je torej zmagala nad krivico in nasilstvom. Slovenci, ki smo povsodi zatirani in preganjani, najložje čutimo krivico, ki so jo trpeli naši bratje Srbi, zato se tudi najložje z njimi veselimo, da je končno vendarle zmagala njihova pravična stvar.

Vstaja v Makedoniji in Albaniji.

V Makedoniji in Albaniji zopet pokažejo puške in grme topovi.

To pot so se uprli Albanci, ki nečejo več turškim oblastnijam plačevati davkov. V okolici Prištine se je zbralo okrog 15.000 upornikov. Proti njim je poslala turška vlada Šefki pašo z močnimi voji, da jih ukroti. Bitka med uporniki in turško armado se je že pričela, kakor zatrjujejo najnovejše vesti iz Skoplja. Grmenje topov se sliši celo v Skoplje. V sredo je

pripeljal posebni vlak iz Prištine vojne ranjence v Skoplje. Kako se je borba končala, se še ne ve, najbrže bitka še ni bila odločena, ker pošiljajo Turki neprestano nove voje na severozapad. Albanci baje groze, da bodo razvili avstrijsko zastavo, ako bodo premagani, to se pravi, podvrgli se bodo avstrijskemu gospodarstvu. Ako je ta vest resnična, potem ni dvomiti, da stoji za upornimi Albanci naša ljuba Avstrija.

Slovenski mladini!

Naša družba sv. Cirila in Metoda praznuje letos, meseca malega srpana 25-letnico svojega obstoja. Ob tej priliki se snidejo naši učitelji, kateri se žrtvujejo in trudijo že desetletja in rešujejo naše brate na meji potujčenja, da ukrenejo, kako se v bodoče v bran postaviti proti vedno silno naraščajočemu sovragu in njegovi sili. O tej priliki posetijo naši slovenski bratje našo belo Ljubljano, da prisostvujejo slavnosti družbene 25letnice. Radovali se bodo velikega dela, ki ga je ustvaril naš mali narod v 25. letih. A to radost jim hočemo mi povečati! Kako? Tudi mi bomo prispevali z malim darom naši ljubljenski družbi ob njeni 25letnici!

V ta namen naj vsak mladenič in vsaka mladenka daruje kaj za naš sklad, ki naj se imenuje »Jubilejni dar slovenske mladine.« — V vsaki vasi, v vsakem trgu, mestu naj se vedno nabira za naš jubilejni dar! A samo med nami! To naj bo res dar mladine!

Bratje! Sestre! Da pokažemo našim slovanskim bratom, kako vemo ceniti našo družbo, stopimo na delo! Od hiše do hiše, od prijatelja do prijatelja se naj nabira! Kjerkoli je moči, naj se prirede igre v ta namen. — Ako stori vsak svojo dolžnost, nam je uspeh zagotovljen. Da pa izidemo tem častneje, hitimo takoj na delo! V delu je zmaga! — S tem hočemo pokazati naši družbi, — katera nas ljubi, kakor mati svojega otroka, — da jo spoštujemo in jej vračamo ljubezen, kakor hvaležni otrok svoji materi!

Hirec.

Nabrani denar naj se pošilja »Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani«, ki bo te vrste darov sproti izkazovala in v posebni knjigi zabeleževala.

Razgled po Slovenskem.

r Ali so klerikalci podkupljeni? Zabeležili smo vest, da je nemška »Kranjska hranilnica« darovala ogromno vsoto za škofove zavode in za orglje v šenklaški cerkvi. Klerikalno časopisje o tej stvari molči, kakor bi bilo nemo, a tudi škof dosedaj še ni niti z besedico ovrgel teh govorice. Ni čuda potem, da se v javnosti že imenujejo čisto določno vsote, ki jih je nemška »šparkasa« darovala za

orglje in za šentvidske zavode. Govori se, da je škof dobil za zavode 100.000 kron, za orglje pa 50.000 kron. Ali je to res? Verjetno bi to bilo, ako uvažujemo, da je škofov list »Domoljub« nedavno tega toplotno priporočal slovenskemu ljudstvu nemško »šparkaso«, ako nadalje preudarimo, da »Kranjska hranilnica« lani ni izplačala iz svojega ogromnega dobička običajnih podpor gasilnim društvom in drugim človekoljubnim napravam. Kam bi sicer dejala one ogromne vsote, ki tvorijo njen vsakoletni čisti dobiček? Gospoda pri »Domoljubu« bi dobro storila, ako bi to zagonetno stvar temeljito pojasnila!

r Septembrskim žrtvam bi se imel postaviti na ljubljanskem pokopališču spomenik. Ta spomenik je že naročen in v delu ter bo stal okrog 10.000 kron. Kakor čujemo, dela škof Anton Bonaventura največje zapreke, da bi se ta spomenik postavil. O stvari za sedaj še nečemo natančneje govoriti, ker še vedno mislimo, da bo njegovo prevzvišenost gospoda kneza in škofa končno še vendarle srečala — pamet, ali pa bo vsaj našel še iskrico slovenskega čustva.

r Mesto evetk na krsto pesniku Antonu Medvedu pošiljata družbi sv. Cirila in Metoda 2 K Franja in Rado Kozjek z Vač s tem-le vrsticami:

Počival si mirno na odru mrtev,
stanovskih bratov nesrečna žrtev.
Domača Te krije zdaj zemeljska plast.
Pesmi Tvoje pa ostanejo naroda last.
Preživel dni mračne kot mučenik,
v sreih naših si zgradil si spomenik.

r Za obrambni sklad družbe sv. Cirila in Metoda so se nadalje zavezali plačati 200 K sledeči p. n. gg.: 633. Antonija Kompare v Trstu; 634. podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Cerklje-Čatež; 635. moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Gorici (kamen I. družabnega večera moške podružnice v Gorici), plačala 200 K; 636. Ignacij Fludernik, profesor na veliki realki, Sarajevo; 637. do 641. koroški učitelji (5 kamnov); 642. omizje pri »Roži« (dr. Tavčarjev večer), plačalo 200 K; 643. Fran Babič, trgovec v Ljubljani (plačal 50 K); 644. Neimenovani iz Ljubljane; 645. Posojilnica v Trebnjem (plačala 200 K); 646. Čitalnica v Vipavi (plačala 200 K); 647. slovenski visokošolci v Pragi (prvi obrok plačali v znesku 100 K); 648. »Rudeča marela iz Pulja« (plačala 200 K); 649. Vrtovec Josipina, trgovčeva soproga v Tolminu (plačala 40 K); 650. podružnica družbe sv. Cirila in Met. v Dornbergu (plačala 50 K); 651., 652. podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Grosupljah (plačala prvi kamen z 200 K, na drugi kamen poslala 20 kron 80 vin.); 653. mala Stanka v imenu mozirske mladine (plačala 100 K); 654. županstvo Kokarje; 655. županstvo občine Podgora pri Gorici (plačalo 200 K); 656. Posojinica v Črnomlju (plačala 200 K).

r **Promet narodnega** kolka je postal v zadnjem času manjši. Kaj je temu vzrok?! — Vse rodoljube opozarjamo, da ima družbina pisarna sledeče vrste koleke na razpolago: »Narod sebi,« »Muta,« »Št. Ilj« in »Ptuj«. Prosimo zopet stare agilnosti v prid družbi.

Dolenjski novičar.

Jz Krmelja pri Št. Janžu.

d Dopisniku iz Št. Janža v odgovor. Država podpira industrijo s svojo zakonodajo in ji daje predprave, da se večkrat celo v škodo posameznikov more razviti. Toda, da bi kje moralo domače prebivalstvo radi par vagonov rjavega premoga trpeti tako občutno, kakor ravno v Krmelju, nam ni znano. Organi premogokopne družbe — skoro sami tujei — nastopajo tako prešerno in oblastno, da bi se človeku zdelo, da imajo ti neomejeno oblast, domačin nobene, da se sme kmetu opustošiti gozd in njiva, podreti lastna streha in ga zapoditi iz njegovega domovanja. In ko se oglasi za odškodnino, pa se mora z njimi tožariti in tožariti, ker mu nočejo nikakor primerno plačati. Ta in podobna dejstva smo že številokrat ožigosali v »Slovenskem Domu«, vedno dostojno in še prepotrepljivo. Gospod dopisnik, sami pripoznate, da je bilo to umestno! Svojo trditev, češ, da so bili dopisi preveč krajevni pa bi bilo boljše, da kar brez ovinkov specializirate in rečete: »Jaz se čutim po tej in tej notici preveč zadetega, prosim drugič prizanesite.« Stavili ste si nalogo, v svojem dopisu braniti in proslavljati direktorja, Izidorja Bajuka itd. Ah, nehvaležna vam naloga! Kako je direktor pravičen, naj dokaže sledeči slučaj: Pri premogokopu službuje že blizu 10 let, torej odkar družba koplje tu premog, strojevodja, ki opravlja službo spretno in vestno. Gospod inženir se mu je v tem oziru izrazil prav pohvalno in obljubil, da bo deloval na to, da pride radi vestnosti in praktične izkušnosti za Werkmeistera, čeravno nima teoretične naobrazbe. A posegla je nevidna roka vmes, prišel je drug Werkmeister brez prave naobrazbe in dokumentov — bil je Italijan. Oni mašenist pa je ostal, kar je bil — ker je Slovenec. Kako toleranten je gospod direktor in vsi njegovi pomočniki, pričajo izrazi, kakor: »Die windischen Gauner, Hunde . . .« Povejte nam, kdaj se je še slišala v Krmelju kaka psovka, naperjena na Nemce?! Zakaj se torej ogrevate za gospoda direktorja? Morda vas je omamila in omrežila njegova halb-francoska eleganca? Z isto gorečnostjo, kakor za direktorja se ogrevate za Izidorja Bajuka. Pa pomislite, gospodine, da je marsikdo lahko član raznih slovenskih in narodnih društev, a vendar ni tako odličen

narodnjak, posebno ne, če zahaja pridno v lokal, kakor je kantina, kjer se ne pojo pesmice na čast majki Sloveniji. Govorite o njegovi priljubljenosti in splošno prijaznem občevanju, toda vprašajte okoli in — koj se oglasi jih sto, da temu ni tako — kar tudi vi sami veste, gospod dopisnik. Ne verjamemo, da vam bi bile vaše vrstice prihajale od srca, če pa vendar, vam kličemo: »Gliha vkup štrihla!« Če ste narodnjak, prav tako; toda, če mislite, da je vaša naloga, prati zagrizene Nemce in nemčurje, ki so jim Slovenci »ein minderwertiges Volk«, ki nimajo nobenega usmiljenja do delavca trpina — boste javnost prepričali o ravno nasprotnem. Borili smo se v dopisih za narodno idejo ter skušali braniti domačine in delavce pred pritiskom in izkoriščanjem. Tako hočemo i v bodoče storiti in nočemo biti mutasti psi. Pravica in resnica je naše geslo! Z vami pa se ne bomo spuščali več v polemiko. Svoje sumnje o denuncijantih se pa lahko sramujete. Sapienti sat!

d **Le v eni stvari damo dopisniku iz Št. Janža prav**, in sicer glede gospoda inženirja. Krivice nočemo delati nikomur; zato z veseljem javljamo, da so delavci z njim zelo zadovoljni in marsikateri pravi, da je gospod inženir res dober človek, kakor ga ni drugega pri rudniku in ga še ne pomnijo tako dobrega gospoda. Nikakor ni prav, ako ga nekateri delavci ne pozdravljajo dostojno, ker to že olika sama zahteva. Če jih torej gospod inženir kaznuje zaradi tega, — prav ima. Kadar bo vladalo o vseh rudniških organih tako mnenje, ne bo nikdo več zastavil peresa, da bi poročal o njih v javnost.

d **Žalostni prizor iz delavskega življenja**. Od prvega do tretjega tega meseca so odslovili in odpustili do 50 delavcev. Št. janški orožniki so dobili pomoč od mokrnoških ter stražili, da se ne bi kaj pripetilo. A vsi so se mirno zadržali. Te dni jih cele trume odhaja. Žalosten prizor se nam je nudil; za očetom, odpuščenim od premogokopa, je potrlih tavalo tu in tam več otrok; žena je stopala ob njegovi strani žalostna in skrb si ji bral v očeh in na obrazu. Revežem se še vzroka ni povedalo, zakaj da so jih odpustili od dela. Je - li to delo človekoljubja! Gospod direktor jo je menda odkuril. Gradiček pa sta še pozno v noč stražila dva orožnika.

Novice iz Semiča.

d **Zopet požar**. Komaj je preteklo 14 dni, kar je bil požar v Podrebru, že je zopet neka hudobna roka zanetila na velikonoč ob 1. ponoči Magojovo vinsko klet, ki je popolnoma zgorela, samo nekoliko vina so rešili. To je bila pač sreča, da je bilo mirno vreme, sicer bi se vnelo še sosedno poslopje. Sedaj ni več dvoma, da dela to ciganska družba, ki se klati okolu Semiča, krade kakor sraka. Ciganom pride vse prav. Na veliko soboto

zvečer je neki nepridiprav mislil ukrasti Simoničeve vole iz hleva, katere je imel že zunaj na cesti, a ni mu bila sreča mila. Dekla, ki je čula, je šla ob 11. ven in je opazila vole na cesti in začela vpiti. Nato je tat vrgel dekli zidarsko opeko v prsi ter zbežal. Takih in enakih slučajev je veliko. Kmalo bo tako kot v Trstu svedroci Naša občina pa kar spi, se nič ne zmeni, samo kadar pridejo skupaj, računajo, kako visoko naklado bi sklenili.

d **Vprašamo občinske može**, zakaj je kupila občina takozvano »farno hišo«? Ali morda za »Katoliško izobraževalno društvo«, da ima zastoj notri svojo kramo? Mi kot davkoplačevalci zahtevamo, da se tisto kramo ven vrže ter soba priredi za obožee, ki ne morejo hoditi od hiše do hiše in katerim moramo sedaj nositi skoraj tričetrt ure daleč hrano in drva.

d **Še nekaj**. Občini bi svetovali, naj bi nkrenila z nočnimi čuvaji tako, da bi bili v vsaki vasi, ne pa da se samo sprehajajo od Vapčje vasi do Kala, zakaj tatovi lahko sicer vse pokradejo po vseh drugih vaseh.

d **Po Šenjanskih gorica**h je pretekli teden nepoznana oseba kupovala vino po precej visoki ceni. Neki kmetič je cenil vino po 14 kr. liter, kupec mu je obljubl takoj po 15 kr. liter. Neki mladenič mu je prodal več hektolitrov vina zelo drago. Revež sedaj zaman pričakuje, kdaj pride tavornik. Dolgo ga že čaka, a pričakal ga ne bo. Isti slepar se je izdajal za Birtičevega sina iz Hrastnika. Ljudem se je zdel precej sumljiv, ker je bil zelo slabo oblečen. Izražal se je, da je bolj varen, ako je slabo oblečen. Varujete se žejnih sleparjev!

Novice iz Bele cerkve.

d **Gasilno društvo**. Pri občnem zboru našega prostovoljnega gasilnega društva so odločilni gospodje pozabili na dve stvari. Ker sem dober človek, bi jih rad na to spomnil, ker vem, da bodo zelo veseli in zadovoljni. Prva je ta, da so pozabili, da vživajo že dve leti vsak svojo čast, ter bi bili morali članom povedati, da ni treba rešiti samo račun in proračun, ampak da bi morale biti na dnevnem retu tudi volitve v odbor. Saj ne mislim, da bi imeli za to častno službo kako plačo, te misli me varuj bog, ampak prišlo mi je v glavo, da samo zato niso odredili volitev, ker so se bali, da bi prišel v odbor kdo tak, ki ne bi vse tako storil, kakor ukaže gosp. župnik, po domače Tone iz farovža. V odboru je par takih, da, ako farovski Tone »ta hitr' kihne, takoj teko k njemu in mu žele: »Bog pomagaj!« To je prva stvar, druga je pa tej enaka. Spremeniti bi se morala društvena pravila, in sicer v toliko, da bi se glasila: »Namen društva je poleg tega, da pomaga pri požarih, tudi to, da gredo člani uniformirani pri vsaki

procesiji ponižno odkriti s čeladami pod pazduho za Najsvetejšim, pa to ne radi našega odrešenika, ampak ker to hoče »ta hitr« Tone iz farovža.« To je ono, na kar sem vas hotel spomniti. Seveda, kadar bosta »ta hitr« Tone in Bobič plačala brizgalno ter dolg, kar ga še imamo, potem naj ona odločujeta; dokler pa to plačuje ljudstvo, naj ljudstvo gospodari. Sicer pa vam svetujem, da skličete izreden občni zbor, ter spremenite po svojem nasvetu pravila, ter pri tej priliki izvolite tudi župnika za načelnika. Zelo lepo bi bilo, ko bi »ta hitr« Tone v uniformi s svojim okroglim trebuškom moštvo učil, kako se nosijo čelade — v procesiji.

d **Kako imenuje »ta hitr« Tone svoje device?** Predpustom je bilo pri nas nekaj ženitovanj. Ker so pa ženske radovedne, kakor je bila že naša mati Eva v raju, je šlo nekaj Marijinih devic gledat pod okno, kako se svatje obnašajo. Ko je to zvedel Tone, je dotične poklical k sebi, ter jim rekel, da je to strašen smrtni greh (menda tak, kakor če berem »Slovenski Dom«) ter da kdor hodi oglariti, je k— in tista dekleta, ki se tega udeleže, p—. Lepo besede, ki pridejo iz blagoslovljenih ust, ki vživajo vsak dan telo našega Odrešenika!

d **Posetsniki vasi Družinska vas, Dol. Kronovo, Sela in Gradnje** prosijo veleslavno c. kr. deželno vlado, naj kmalu reši njihovo zadevo glede odkupa župnikove bire. Mislimo, da je že čas!

d **Možem in fantom** cele župnije Belocerkovške priporočamo, naj naročajo in bero »Slovenski Dom«. Ne bojte se Tonetovega zabavljanja in vpitja, ker pošteni stvari tudi tako »sveti« mož, kakor je naš župnik, ne more škodovati. Naročajte ga posebno zato, ker bomo popisali vso križevo pot zaradi bire, kakor hitro bo ta stvar končana. — Torej, naročajte in berite!

d **Iz Litije** se nam piše: Včeraj, dne 6. aprila je tukaj umrl ključavničar Rudolf Zotlar vsled vročinske bolezni, kateri se je pridružila še pljučnica. Bil je dobro znan tudi v Toplicah pri Novem mestu, kamor je vsako poletje zahajal v kopalnišče, da je opravljal dotične stroje. — Ker nimamo tukaj nobenega drugega ključavničarja, bi bilo dobro, ko bi se hotel kateri sem naseliti. — Delavci pri tukajšnji topilnici zelo boleajo, kar topijo neko rudo, ki jo dobivajo iz inozemstva. Celotisti se pritožujejo, ki delajo zunaj, da jim je dim zelo nadležan in škodljiv. — Zelo želeli bi bilo, da se ta stvar natančno preišče, da ne bodo ljudje izgubljali zdravja in celo življenja radi take rude, ki je mogoče cenejša, ko druge domače. Saj delavci so tudi ljudje. — Prosimo torej preiskave!

d **Nesreča v Gradcu pri Litiji**. Na veliki petek je neki posestnik iz Širokeseti v

gostilni g. Fr. L. (Cerarjeva hiša) padel po stopnicah v klet in se tako pobil, da je par dni potem na svojem domu, kamor so ga prepeljali, umrl. Raztelesenje je pokazalo, da mu je vsled padea počila žilica v možganih. Veliko čudo je pa, da se pri isti hiši, v kateri ima g. Lebinger trgovsko podružnico, ni že prej kaj sličnega zgodilo. Zraven trgovine je majhen hodnik brez ograje, ker je prvotna segnula in odpadla. Posestnik hiše je bil že večkrat opozorjen na ta nedostatek, a storil še ni nič in ne bo, dokler se kdo sam ne ponesreči. Ko bo pa kaka človeška žrtev, bo precej čas in les za to popravo.

d **Brezsrčne matere**, katere novorojenčka so našli pred tedni v Savi pod Litiijo, še niso dobili. Domneva se, da je ni tukaj in je najbrže voda mrlička od kod drugod sem zanesla.

d **Ciril-Metodova podružnica za Škofljico, Laverco, Rudnik in Ig** ima v nedeljo, dne 10. aprila 1910 ob 3. popoldne v gostilni g. Vinka Ogorelea v Škofljici svoj redni občni zbor, na katerega vabi člane, da se ga polnoštevilno udeleže.

d **Velik ljudski shod v Kostanjevici** se vrši v nedeljo, dne 10. aprila na mestnem trgu ob 3. popoldne. Predmet shoda je: **Železniška zveza Brežice - Čatež - Št. Jernej - Novo mesto**. Shod bode manifestiral za koristi Krške doline (kostanjeviškega sodnega okraja in občine Cerklje) glede predpriprav za graditev omenjene proge. Zatorej: prebivalci Krške doline, vsi na shod!

d **Narodna čitalnica v Kostanjevici** priredi v nedeljo, dne 17. aprila v prostori gosp. Lavoslava Bučarja **Glasbeni večer**, katerega koncertne točke izvaja **novomeški orkester**. Vstopnina za osebo 1 K. Začetek ob 6. zvečer.

d **Od Sv. Duha nad Krškim**. Pred par dnevi je prinesla žena otroka neke narodne rodbine h krstu. Župnik Žust je bil takoj pripravljen, da krst izvrši, ko pa izve čigav je otrok, vrže štolo raz sebe in odločno izpove, da ga ne bode krstil, ker baje oče ni plačal 40 vin. za cerkovnika. Ko ga botra še enkrat povpraša, odpre župnik vrata in jo spodi iz cerkve. — Značilno je posebno to, da je drugi dan zgodaj poslal k materi omenjenega otroka 10 K in listič, v katerem jo prosi, naj pošlje hitro otroka k njemu, da ga bode krstil in pa da bode dal osebi, katera bo otroka prinesla, še pet kron in da tudi vse druge stroške sam trpi.

d **Z Vač**. Sicer ne vem, zakaj mi posveča dopisnik »Domoljuba« tako očetovsko pozornost kakor kakšen naprošen moj oskrbnik. Če tudi sem še mladoleten, odločno odklanjam njegovo skrb za mojo osebo, ravnotako za moje imetje. Toliko razsodnosti pač imam, da se bom znal sam bolje gospodariti, kakor bi me gospodarili ljudje njegove vrste. Ako bi bil toliko prismuknjen, da bi nosil svoje kronce v ka-

planijo kakor marinarice, bi me kovali v deveta nebesa in mladega Jožka bi proslavljali kot vzor-mladeniča. Toda tega ne boste dosegli, če tudi dopisnik svoje podplate obrabi s tem, da začne hoditi svoje laži oznanjevat še kam drugam kakor k Jakobu v Bukoveo. Stopal bom po začrtani poti naprej, neoziraje se, če je vam prav ali ne. Kar se pa tiče tistih 20 K, za katere neprenehoma točite krokodilove solze, vam povem, da jih nikdar nisem zapil sam, še manj pa v družbi deklet. Ako se boste pustili od vaših živih pošt tako farbati, boste postali še bolj črni. Tudi če bi jih kdaj resnično zapravljal, kar pa upam, da se ne bo zgodilo, bi vam na tem ne moglo biti prav nič ležeče, ker za svoja dejanja sem odgovoren edino svojim staršem. S svojim dolgim jezikom mi tudi uhoda k Peruciju ne boste zajezili.

Frane Juvančič.

d **Iz Škocjana pri Mokronogu**. Na velikonočni ponedeljek je priredila tukajšnja podružnica sv. Cirila in Metoda veselico v gostilni gosp. P. Durjava. Pri tej je nastopil podružnični moški zbor s pet, v naših razmerah jako dobro zapetimi pesmimi. Večina poslušalcev je posebno petje hvalila. — Igrala se je prav povoljno burka »**Eno uro doktor**«. Zadovoljila je vse. Saj so pa tudi bile glavne vloge v rokah znanih dobrih moči, kakor: gđc. Čerov (Ančka), gg. Jerič (Škrjanec) in Resnik (Zaje). Tudi vsi drugi so svojo nalogo dobro izvršili. Vsi nastopivši so bili izvrstno maskirani, kar je zelo vplivalo na dobro razpoloženje. — Pri prireditvi nam je priskočil na pomoč za narodno stvar zelo vneti znani šaljivec g. P. Strel iz Mokronoga. Nastopil je kot ljubljanski »purgar v dva štuka« v komičnem prizoru: »**Ena noč na ljubljanskem rotovžu**«. Cel nastop je vseboval toliko resnične šaljivosti, da poslušalstvo kar ni moglo iz smeha. Bodi tem potom gosp. Strelu izrečena srčna zahvala za njegovo požrtvovalnost, a obenem prošnja za pomoč tudi v prihodnje, ker je ravno on veliko pripomogel, da se je prirejena veselica izvršila s tako lepim **moralnim uspehom**. Slabši je bil **gmotni uspeh**, dasi je bila velika soba gosp. Durjave polna. Na veselico so došli večinoma le udje (prosta stojišča) domačini. — Vsa čast precejšnjemu številu Šmarječanov, ki so nas obiskali. Pohvaliti moramo tudi Zavinčane, ki so bili zastopani v tolikem številu, da se je vse čudilo. Čast jim! — Toda pogrešali smo napovedanih gostov iz Št. Jerneja, Mokronoga in Bučke. — Gospoda, tako se ne podpira narodno delo, kjer se mora mlada, za delo zelo vneto podružnica boriti z vsakovrstnimi zaprekami. — Onemu človeku pa, ki je priromal tam nekje izpod Gorjancev k nam in ki je radi prireditve in podružnice največ zabavljaj, kličemo v spomin: »**Le čevlje sodi naj kopitar!**« Zapomni naj si, da

prevzetnost pride pred padcem. Ako pa ne bo miru, iskali bomo zadoščenja druge, ker žaliti se ne damo.

d **Poštni urad v Tržišču pri Mokronogu**. Somišljenik nam piše: Na potovanju po Dolenjskem sem imel priliko, opazovati delovanje poštnih uradov po deželi. Povsod se dogajajo nerednosti, a splošno se človek ne more pritoževati, veliko boljše je že, kakor je bilo pred časom. Le na pošti v Tržišču pri Mokronogu vladajo razmere, ki kar kričijo po odpomoči. Med uradnimi urami sem čakal, a gospodične poštarice ni bilo od nikoder. Neki gospod, ki sem ga vprašal, kako je to, mi je v odgovor pokazal le smehljajoč obraz, kakor bi hotel reči: »Čudno bi bilo, ko bi jo našel v uradu in ne narobe. Če recimo, pride kmet in mora še med časom, ki je določen za uradovanje, čakati na poštarico, potem pa v zahvalo od nje žanje odurnost in robotost, gotovo mu zavre kri. Šolskim otrokom včasih daje pisma, drugič pa jih napodi iz pošte, da pokajo bosopetci po cesti, kakor truma kozlov. — Kadar se pa domisli, pa izroči urad v roke popolnoma neukemu dekletu iz Tržišča. Vprašati bo potreba slavno c. kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo, ali je res gospodična poštarica v Tržišču neomejena gospodarica čez svoj urad in sme počenjati vse, kar hoče in ali zanjo ne veljajo predpisi, kakor drugod.

d **Iz Bučke**. V 14. številki »Slovenskega Doma« je nekdo lepo opisal prizor z velikonočne procesije in očrtal Marijine device z gorečimi svečami. Dopisnik je Marijino družbo, kakor tudi župnika jako živo zadal, in sicer tako, da so vsi iz sebe. In sedaj so se spravili na mene, dolžeč me, da sem jaz omenjeni dopis poslal v »Slovenski Dom«. Primoran sem izjaviti pod častno besedo, da jaz omenjenega dopisa nisem pisal, niti sem v kaki zvezi z njim. Sicer je dopisnik pisal golo istino, kajti bučenska »Marijina družba« obstoji zares iz takih — elementov, da spadajo vse kam drugam, kot v »Marijino družbo«. No, gosp. župnik je res lahko ponosen na to svojo bando. Ker me, kakor že rečeno, vsestransko dolže, da sem jaz pisal oni dopis, povem vsm devičicam, da če bi hotel jaz pisati, bi pisal lahko in veliko, saj je gradiva zadosti. Gosp. župniku pa pravim: Pometajte po svoji cesti, a mene pustite na miru, kakor vas jaz pustim. Bodite hvaležni, da sem mirnega značaja, sicer bi se bilo vam že lahko slabo godilo. Pomnite pa enkrat za vselej: Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na solnce! Pa malo več olike, gosp. župnik, bi ne škodovalo. Sicer pa brez zamere! — Ivan Pungerečič, krojač.

Razširjajte „Slovenski Dom“!

Gorenjski novičar.

Novice iz Št. Vidu nad Ljubljano.

g Mrtvaški zvonec zveni naši čukariji. Zabret se je v »Domoljubu« in drugod že večkrat pobahal, kako mnogoštevilna je njegova čukarija. Zato smo se zelo čudili, ko smo letos pri velikonočni procesiji videli stopati za »oberčukom« le kake tri pare, komaj vsakdanjo šolo zopustivših čukcev. Na vprašanje, zakaj se je čukarija tako skrčila, odgovoril nam je neki bivši čuk, a sedaj pameten fant, tako-le: »V začetku nas je bilo res precej čukov. Toda, odkar pa je čukarija sprejela na čelo pečet tatvine, jeli smo se drug za drugim trgati stran. Zabret se je radi tega strašno razjezil. V svoj sveti jezi pa se je znošil nad ostalimi čuki ter dal kar šestim ukor za dva meseca. Čuki so bili pa vendarle toliko pametni, da so mu za vselej »fige« pokazali! Ha, ha, torej tako je s to stvarjo. Ti presneti Tinkrle ti, kako pa vendar »jahaš«, da ti celo tvoja najpoblevnejša kljuseta izpod sedla uhajajo?

g Družbi sv. Cirila in Metoda je izročil g. Ivan Goljar 9 K 70 vin., katere je nabral ob sokolski veselici pri »Slepem Janezu«. Hvala!

g Za kratek čas. M i n a : Čuj, Špela, povem ti nekaj novega! Ona marinarica tam v Vižmarjih je odpotovala v — Rim! — Š p e l a : O, to pa že vem! In še tudi to vem, zakaj je romala tako daleč. Vidiš, ona je marinarica, torej se je vse preteklo z njo vršilo na strogo krščanski podlagi, zato pa ona sedaj upa, da ji bo sam papež — krstil. — M i n a : Jej, jej, kaka sreča! O zakaj nisem tudi jaz marinarica!

Jesenške novice.

g Predavanje, ki ga je priredila gorenjska sokolska župa, je bilo jako dobro obiskano. Še pred tretjo uro je bila dvorana pri »Sokolu« polna. Predavanja se je udeležilo okrog 60 fantov z Jesenic in okolice, ki so zelo pazno sledili osobito govoru br. Pirnata, ki je nam v jako poljudnem govoru razlagal pomen izobrazbe. Dokazoval nam je, kako je posebno delavcu treba izobrazbe, ker le zaveden in izobražen delavec dandanes nekaj velja. Brat Miroslav Ambrožič nam je pa v krasnem govoru kazal, kako je potrebna telovadba, ki nam bistri um in krepi telo. Oba brata govornika sta žela za svoj trud obilo pohvale. Naša želja je, naj bi se kmalu zopet potrudila na Jesenice ter nam priredila še več takih poučnih predavanj.

g Vesele praznike so baje želeli gospodje v jeseniškem župnišču »Sokolom«. Vsaj tako se je zmotil dopisnik »Jesenških novic« v sobotnem »Slovencu«, ko je zapisal, da zato ni hotel poročati o kravalih pri Markotu, češ, tudi svojim najhujšim sovražnikom ne maramo kaliti praz-

nikov. O ironija, saj vsak človek ve, da imate vi Sokole tako radi, da bi jih najraje v žlici vode utopili, ako bi bilo mogoče. Le pomislite, vi kavalirji, koliko laži in obrekovanja ste že nagromadili na svojo kosmato vest, ko ste blatili in še blatite na najgrši način Sokole. Potem ti pa pride potepin pa pravi: »Zato, ker smo jim želeli vesele praznike, se v Veliki noči nismo zlagali.« Pojdite se s takim peskom solit, vi poštenjaki?!

g Zopet suroveži. Na veliko noč so se v Klinarjevi gostilni zopet prav pošteno prali naši čuki. Hudomušci pravijo, da so imeli vse kremplje skrhane in da vsled tega niso mogli nobenemu razpraskati obraza.

g Iz Stare Oselice pri Škofji Loki nam pišejo: Lepe piruhe in voščila za velikonočne praznike smo prejeli mi fantje od našega župnika. Na velikonočno nedeljo nam jih je s prižnice kar cele koše usipal, da so se nam kar noge šibile. Obkladal nas je z najgršimi psovkami, da smo svinje, da se plazimo kot tatovi okrog itd. Če se tako robantanje spodobi v cerkvi, ne bomo preiskavali. Pred nekaj leti je nam župnik bolj prijazno Alelujo voščil, ko mu je bog malo polomil rožičke. Trdno verujemo, da stari bog še živi in da mu tudi to pot ne bo ušel naš župnik.

Notranjski novičar.

Novice iz Postojne.

n Za »Sokolski dom« v Postojni so darovali: N. N. 10 K, br. Josip Kraigher nabral o priliki poskušnje plzenskega piva v Vilharjevem hramu 7 K 66 h, br. Šeber Maks in Zakotnik Zoran za refoško 3 K, gđč. Slava Burger za 4 prodane bloke 20 K, gđč. Ema Burger za 1 prodani blok 5 K, pomota tarok-partije pri »Kroni« 1 K 20 h, g. Anton Čič 2 K, gđč. Slavija Paternost za 3 prodane bloke 15 K, gđč. Mara Paternost za 1 prodani blok 5 K, br. notar Kogej za 2 bloka 10 K, gđč. Mila Paternost za 1 blok 5 K, br. Josip Koščal daroval povodom svoje odhodnice 4 krone. Vsem srčna hvala in na zdar!

n Koncert pevskega društva »Postojna« se je vršil v nedeljo v narodnem hotelu. Nastopil je prvič mešani zbor tega društva. Reči moramo, da takega uspeha nismo pričakovali. Vse točke so se izvajale precizno in dovršeno, tako, da izurjen zbor ne bi mogel boljše prednašati. Vsa čast g. pevovodji Janku Šraju, ki se ni plašil ne truda ne časa in ne polen, ki so se mu metala pod noge v zadnjem kritičnem času. Za njegov trud je žel popolen uspeh in to mu naj bode v zadoščenje. Mi mu pa izrekamo najsrčnejšo hvalo na njegovi požrtvovalnosti. Iz prijaznosti je sodeloval tudi tamburaški zbor »Sovič«, ki je istotako pod vodstvom g. Vadnuta svojo

nalogo popolnoma dovršil. Bodi mu izrečena iskrena hvala. Nato se je vršila prosta zabava in ples, ki je trajal do belega dne. Obisk je bil vzlic slabemu vremenu jako dober, kar znači, da ima občinstvo za narodno stvar veliko zanimanje, zlasti se gre za izobraževanje tudi nižjih slojev. Opazili smo veliko odličnega občinstva iz Postojne in okolice. Koncert je posetil tudi g. mestni župan Pikel z gospo soprogo. Pevskemu društvu čestitamo na tej prireditvi ter mu kličemo: »nevstrašeno naprej v prid slovenske pesmi!«

U d e l e ž e n e c.

Novice iz Hotedršice.

n Klerikalni shod se je vršil pred poldrugim letom pod Petkovškovim kozolcem. Govorila sta poslanca Gostinčar in Žitnik. Obljubovala sta toliko, da, če bi le nekaj obljubljenega tudi spolnila, bi bili kmetje že tu na zemlji v malih nebesih. Toda vse one obljube so ostale le obljube. Preteklo je že poldrugo leto, a Gostinčar in Žitnik nista za nas storila še prav ničkoristnega storila. Nista nam izposlovala podpore za priklopitev drugega studenca k vodovodu in podaljšanje tega v Žlahtno vas, ne za regulacijo potokove struge, kar bi bila njuna prokleta dolžnost, sploh pozabila sta na nas popolnoma, kakor hitro sta jo odkurila iz Hotedršice. Prišla sta k nam torej samo za to, da sta kar največ peska nametala ljudstvu v oči, da sta sejala strankarstvo, da sta netila prepir in sovraštvo! Po shodih obetajo kmetu zlate gradove, v državnem zboru ga pa skubijo in mu nakladajo novih davkov na hrbet. Toča je lansko leto naredila v naši občini mnogo škode in nobeden ni dobil niti ficke podpore, škofu pa so klerikalni poslanci izposlovali od države posojilo v znesku pol milijona kron, katero ogromno vsoto ne bo nobeden drugi plačal, kot kmet-davkoplačevalec. Tako zastopajo kmeta taki poslanci, katere vsiljuje duhovščina. Upamo, da bodo ljudje spregledali in tudi klerikalci morajo spregledati, če nimajo popolnoma z deskami obite glave, kako veliki kmečki škodljivci so klerikalni poslanci in kako jih imata Gostinčar in Žitnik za norca!

n Kje je bandero? Da so klerikalci falotje prve vrste, to je že znana stvar, ampak da so tako hinavski in premeteni, tega pa nismo verjeli. Lansko leto so lazili od hiše do hiše in prosjačili mlaje za neko klerikalno traparijo. Obetali so ljudem, da bodo potem z denarjem, ki ga bodo dobili za prodane mlaje, kupili bandero. Dobili so mnogo mlajev, ker je vsak dal, če je le mogel, z mislijo, da bodo res bandero kupili, ker sedanje je takšno, da bolj spada v kako koruzo za strašilo vranam, kakor pa v cerkev. Sedaj pa ni o tem denarju duha ne sluha in tudi novega bandera ni nikjer. Ljudje govorijo, da klerikalci niso

od tega denarja, ki so ga dobili za prodane mlaje, dali niti vinarja za bandero, ampak vsega porabili za čukarsko obleko! Dolžnost gosp. »oberčuka« je, da stvar pjasni, ali je res kar ljudje govorijo, ali ne.

n Čudni časi so nastopili. V cerkvi se je nekdanj razlagal evangelij, sedaj se uči hinavščina in obrekovanje. V šoli je učil katehet otroke krščanski nauk, sedaj jim pripoveduje, da so napredni starši brezverci, krivoverci in krivi preroki. Nekdanj smo živeli v slogi in ljubezni med seboj, sedaj je vse narobe. Zlasti pri nas je tako nekaj let sem. Župnik je ustanovil celo vrsto družb in redov, in sedaj smo razločeni na dobre in hudobne. Če nima kdo »štrika« okrog sebe ali pa modrega traka okrog vratu, že kažejo s prstom nanj: »Vidiš ga hudiča brezverskega, psa liberalnega itd.« Nič ne pomaga, če je še tako pošten človek, proklet je po mnenju klerikalcev. Taka je tercijska pobožnost! V cerkvi bi radi vse svetnike pojedli, gre od angelske mize in komaj prestopi cerkveni prag, pa že obrekuje človeka tako, da se hudobi v peklju studi, in drugi dan gre zopet k obhajilu. Kristusov nauk: »ljubi svojega bližnjega,« so narobe obrnili, namreč: »sovraži ga iz dna duše in vse slabo mu želi.« Čukalada menda že pripravljala tretjeredniške štrike, da bodo pobesili vse liberalce. To so menda dobili ukazano z nebeških višav neko nedeljo, ko so bili vsi v »ročkah«. Pa gotovo ne bo nič hudega za nas, ker »čuki« še veliko raje lovijo Marijine device, kakor pa liberalce. Stari ljudje začudeno gledajo, kaj bo in trdijo: »Po farjih je vera gor prišla in po farjih bo tudi dol šla.« In res bo tako!

n Podivjani »Čuk«. Iz Hotederšice nam pišejo: Na praznik Marijinega oznanjenja okrog 11. ponoči je napadel Fr. Petrovič nekega mladeniča in bi ga kmalu ubil. Udaril ga je po glavi menda s tolkačem, ki ga rabijo za drva razbijati. Ta tolkač so našli zjutraj v potoku, kamor ga je gotovo napadalec zagnal, ko ga je pobil na tla. Petrovič je član »Katoliškega izobraževalnega društva« in »Orla«. Čudni so ti klerikalci! Župnik je napadal ljudi s svinjskim tolkačem, »Čuki« so jih pa začeli z drvarskim. To je sad »Katoliškega izobraževalnega društva«.

Iz Jirske Bistrice.

n Bistriški »Sokol«. Preteklo nedeljo se je vršil izredni občni zbor bistriškega »Sokola«, na katerem se je razpravljalo o zgradbi »Sokolskega doma«. Sklenilo se je, da se začne sedaj z zidavo in sicer na jako lepem kraju zraven državne ceste. Kupili so precej na občnem zboru prostor za stavbo. Nekaterim, posebno Trnovcem, bi bilo sicer bolj všeč, da bi bil dom kje v sredini med Trnovom in Bistrico, a za to se ne dobi pripravnega prostora. Ko je

brat Kregar opomnil, da naj sedaj daruje vsak po svoji moči, se je precej nabralo, oziroma so se zavezali plačati nekateri po 50 K, drugi po 10 K, tako, da je že nabranega okoli 1000 K. Od prej je tudi kakih 500 K že na razpolago. Prosimo pa vse naše prijatelje, ki imajo globoke žepe, naj kaj darujejo za »Sokolski dom«. Lahko smelo trdimo, da se bode malo »Domov« tako hitro zgradilo, kakor dom bistriškega »Sokola«. Želimo, da bi vedno bolj raztezal peruti in da bi večkrat tudi izletel na lov v bližnje vasi. Na zdar!

n Na vstajenje ni bilo križa iz bistriške cerkve pri procesiji. Nekateri pravijo, da so ga bistriški klerikalci zapili, drugi pa, da je trnovski dekan rekel, da ne rabi križa iz liberalne Bistrice. Sedaj ne vemo, kje je resnica. Toda gotovo je to, da je pravi vzrok edinole dekan.

n Deset zapovedi za klerikalce: 1. Veruj, da je eden, ki bo obsodil liberalce v pekel. 2. Kliči ob volitvah boga za pričo. 3. Ob nedeljah ne delaj dugega, kakor agitiraj za našo stvar. 4. Spoštuj oče sina, da te iz hiše ne vrže. 5. Pretepi ga in škoduj liberalcu, kjer moreš. 6. Ne govori očito z drugim spolom, pojdi v skrit kraj, da te nihče ne vidi. 7. Ukradi liberalcu, kar moreš, posebno dobro ime. 8. Od liberalca, brezverca se lahko vse slabo govori. 9. Ne želi liberalne žene, saj je klerikalnih devic dovolj. 10. Ne želi svojemu bližnjemu blaga, rajši ga sam sebi pridobi na kakršenkoli način.

n V Trnovem pa nič. Nič ni življenja, odkar nima »Čitalnica« dvorane. Ali se ne bi moglo kje kaj napraviti kakor na primer pri Jenku? Prosimo gosp. Jenka iz Podgrada, ako že namerava hišo prenarajati, naj se usmili tudi nas in nam napravi kak prostor, ki bo ustrezal našim potrebam in željam. Naj se usmili revežev brez strehe.

n Zopet bode treba bežati v senco pred vročino in ob hudi vročini se seve pije najraje dobro pivo. Kadar pa piješ pivo, vsakokrat vprašaj: »od kod je to pivo?« Zahtevajmo povsod pivo iz češke pivovarne, katere zalogo ima Valenčič-Prime v Trnovem.

Novice iz Logatca.

n Tukajšna moška in ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda priredi prihodnjo nedeljo, to je dne 10. aprila t. l., v prostorih hotela »Kramar« v Dol. Logatecu, zabaven večer, na čegar sporedu je poleg nekaterih pevskih točk veseloigra: »Doktor Hribar«, dramatično glasbeni prizor: »Pomlad« in spevoigra: »Mestjanka in vaščanka«. Bogati in okusno sestavljeni spored bode brez dvoma privabil obilo domačega in tujega občinstva, ki bo z mnogobrojnim posetom najlepše dokazalo, da ve tudi ceniti trud in vstrajnost prirediteljev in eminentno važno korist Ciril-Metodove družbe.

n Posojilnica v Logatecu je podarila »Bralnemu društvu v Gor. Logatecu« za izpopolnitev javne knjižnice 50 K ter s tem blagodušnim činom sijajno dokazala, da polaga velik pomen na izobrazbo priprostega ljudstva.

n Umrla je dne 4. aprila t. l. v Logatecu N. Vrabeč, stara 92 let. Pokojnica, ki je bila stara mati uglednih in občespoštovanih rodbin Rihar in Gostiša, je bila najstarejša žena v Logatecu. Svetila jej večna luč!

Novice iz idrijske okolice.

n V predzadnjem »Domoljubu« bremo med idrijskimi novicami: Dobro kupčijo je napravil veleposestnik g. Premerstein v Jeličnem vrhu. Prodal je v posekanje del svojega gozda za 60.000 K lesotržcu g. Kastelicu v Logatecu. Radovedni smo pač, kaj ta kupčija tako zanima klerikalne gospode? Morda si želijo, da bi od te svote kaj »spetlali« za kako klerikalno, nikdar polno bisago. Gospodu Kastelicu pa svetujemo, naj si v bodoče izbere kako boljše reklamno sredstvo kot »Domoljuba« in »Slovenca«, ker z reklamom v teh slovečih lažnjivih listih pač ne bode dosegel najboljšega.

n Na velikonočni ponedeljek se je vršil v Jeličnem vrhu pri čebelnjaku gospoda K. pl. Premerstein čebelarški shod podružnice za idrijski okraj. Shoda se je udeležilo precejšnje število čebelarjev, kakor tudi prijateljev čebelarstva. Občno pozornost je vzbudilo predavanje nadučitelja g. Likozarja o eksportnem panju, katerega je sestavil naš prvi kranjski vzorni čebelar g. Žnidaršič v Il. Bistrici. Glavni pomen predavanja je bilo, privedi naše starokopitne čebelarje do vzornega in dobičkonosnega čebelarjenja s premakljivim delom. Gospodu nadučitelju Likozarju izrekamo najpristržnejšo zahvalo za njegovo, za nas zelo potrebno in podučno predavanje. Čebelarji.

Novice iz Žirov.

n Naši »Čuki« pod vplivom Perka so jako veliki v izkazovanju ljubezni do bližnjega. Vsak čas se izpostavljajo, da bi koga vjeli in ga tožili, in za take malenkosti, za katere bi se drug človek niti ne zmenil. Tako so vjeli nekega moža, češ, da se je o enem izmed čukov izrazil tako, kakor da bi kradel. Tožili so ga in on je bil obsojen, ker sodnik ni poznal razmer, ko se je pa pozneje pritožil na deželno sodišče, ga je le to oprostilo, in na čukovskega poštenjaka so padli pravdni stroški, ker se je dokazalo, da je svoj čas tako postopal z tujim blagom, da je prišel pod kuratelo in bi bil tudi strogo kaznovan, da bi mu ne bile stranke (in to so bili naprednjaki) prizanesle. Dotični »Orel« pa, ki je svojčas s tujim blagom zlobno rav-

nal, je onemu sam poprej očital tatvino neke »lajšte«, pa mož, ki je naprednjak, mu je spregledal zlobno podtikanje. Ko po je istemu L. Š. neki čuk znova očital tatvino neke »lajšte«, bil je le ta prisiljen tožiti ga, in kričavi J. Kr. je bil obsojen na denarno globo, dasiravno mu je naprednjak L. Š. milostno dovolil, da sta se pred sodnijo poravnala in se mu je kaznen zmanjšala. Razvidno je iz tega, da so »čuki« najslabši ljudje, ki ne prizaneso prav ničesar, vsakogar potlačijo, kolikor največ morejo. Čudna morala in »krščansko« tako naziranje, ki stremi za tem, kako bi svojega bližnjega vničila.

n **Veselica v »Sokolskem domu«** dne 28. marca t. l. je krasno uspela. Občinstva je bilo toliko, da ga več ni moglo biti v sicer najbolj obsežni dvorani v Žireh. — Igralci so izvršili svoje naloge častno, tako, da je igra dosegla popoln uspeh. Prazna je torej želja nasprotnikov, da bi zatrli vse, kar ni po njihovem; vedno več je tistih, ki hočejo biti samostojni in se ne ozirajo na vse kletve od strani klerikalcev.

n **Na semnju** je bilo precej živine; kupčija pa ni bila posebno živahna. Marsikak živinorejec je upal, da več skupi za svoje blago kakor je v resnici. Kdor pa ima še dosti krme, ta seveda ni hotel vdati se razmeroma nizki ceni.

n **Iz Borovnice.** Ko smo pretekli mesec ustanovili podružnico družbe sv. Cirila in Metoda v restavraciji g. Drašlerja v Borovnici, se je »Slovenec razkoračil, češ da Borovničani ne posedujejo toliko zmožnosti, da bi si sami mogli ustanoviti podružnico in smo si morali k ustanovitvi naročiti govornika iz Ljubljane. Pa kaj za to? Če je prišel govornik iz Ljubljane, saj on je vendar ustanovil podružnico v prid ljudstva. Ne pa tako, kakor so v nedeljo 3. t. m. naši faktorji naročili k ustanovitvi ženskega društva »Bogomila«, iz Vrhnike mladega kaplana, ki je take otrobe vezal, da so se mu bolj izobrazena dekleta kar smejala. Sicer pa sta se tudi fajmošter in kaplan smejala njegovemu govoru, ko je omenjal, da je večkrat slišal, da so borovniška dekleta »fajn« dekleta. Še veliko bolj »fajn« pa so njih kronice, ki bodo sedaj po odvetnici F. D. romale v farovško bisago. Ženske so se med seboj izpraševale, kam bodo pa šle te kronice, ki smo jih težko prislužile? Vam povemo, žene in dekleta, kronice bodo kakor po navadi padle v farovško bisago!

n **Iz Št. Petra na Krasu.** Nesrečne frizure so dale zadnjič nekemu povod, da je v »Slovenskem Domu« omenil, kako je naš duhovnik v neki pridigi robantil proti tem frizuram. Zdaj se je izvedelo, da je voditelj Marijinih devic izobčil dve taki friziranki iz družbe. Torej bo le res, da se v Št. Petru nekaj gleda na modne frizure; tega pa ni bilo opaziti na plešiških in

tudi na drugih, za Marijine device nevarnih krajih. Radovedni smo, kaj poreče na ta dogodek oče teh hčera in posebni ljubitelj Marijine družbe. Od gosp. kurata Abrama pa bi bilo pričakovati, da bode nekoliko pogladil tudi one kodrave lasoglavke, ki mu, kakor n. pr. dekle neke zelo »katoliške« rodbine slednjo nedeljo asistirajo pri maši v presbiteriju.

n **Hranilnica in posojilnica na Dobravi** je imela 28. marca svoj redni občni zbor. V načelstvo in nadzorstvo so bili izvoljeni vsi stari člani. Zavod krasno napreduje: v prošlem letu 1909 je bilo 683.373 K 72 vin. prometa. Stanje hranilnih vlog pa znaša 311.000 K. To je vsakakor časten uspeh, ker zavod obstoji šele dve leti. Želeti je le, da ga tudi v bodoče istotako podpirajo vsi občani.

n **Narodno bralno društvo v Planini pri Vipavi** priredi v nedeljo, dne 10. aprila v Dolenjah veselico s plesom v korist »Družbi sv. Cirila in Metoda«. Bratska društva in vse narodne Slovence in Slovenke vabimo na to prireditev.

n **Iz Planine pri Vipavi.** Nesramni članek v »Slovenec« z dne 7. svečana je vzbudil tudi pri nas resen odpor. Navdušenje za našo šolsko družbo se je pojavilo tudi pri nas. Narodni mladeniči vasi Štraancarji in Guštini so odposlali kot odgovor »Slovenec« družbi sv. Cirila in Metoda 10 K. Gosp. Ivan Mare je daroval v isti namen 5 K, g. Anton Kobal pa se je poravnal z najhujšimi svojimi sovražniki ter odstopil od tožbe pod pogojem, da so plačali 20 K za družbo pod geslom: »Vse za našo miljeno družbo sv. Cirila in Metoda!«

n **Iz Dolov.** Kakor čujemo od strani, namerava županstvo razpisati bodočo volitev občinskega odbora na dan 20. aprila. Zanimanja za volitev dosedaj še ni nikakega. Eni pravijo, da bi bilo najbolje, da bi se volil stari odbor. Nekateri pa s tem niso zadovoljni. Kakor čujemo, ne bode pri volitvi nikakega političnega boja, ampak bodo le z vso močjo posegli v boj združeni Iderškani in Jeličnikarji proti združenim Doljanom in Zavratčanom. Kaj iz bo tega postalo, bomo že svoječasno poročali.

n **Iz Erzelja, Vipavsko.** Dobro smo se držali pri volitvah. Zmagal je naš kmet Jože Vovk v prvem razredu s 25 glasovi; Leopold Tercelj, župan, pa s 30. Če tudi vpijejo klerikalci, da je zmaga njihova, nič ne pomaga, mi imamo v odboru dva najboljša moža. Izneveril se nam je Rudolf Pegan, ki je volil na klerikalno stran. Sram ga bodi! Vsi sosedje ga zaničujejo. Kot prikradel se je čez noč v vas, pa gre v tabor sovražnikov. Kaj pa pravi k temu hiša Peganova, ki je bila vedno v naprednih vrstah?

Ameriška novica.

a **Amerikanci za družbo sv. Cirila in Metoda.** Iz ameriških časopisov smo posneli sledeče: »Ostuden članek in napad na Ciril-Metodovo družbo, priobčen v ljubljanskem »Slovenec« pod okriljem znane Bonaventure, je vznemiril tudi naše ameriške rojake. Prav lep odgovor prejemo od raznih strani in naselbin v obliki ustanovitve novih Ciril-Metodovih podružnic. Zadnje dni osnovala se je v Superior Wyo. nova podružnica št. 25, tej sledi podružnica št. 26 v Rock Springs, Wyo., kjer je že izvoljen tozadevni ustanovni odbor. Seveda nočejo zaostati tudi rodoljubni rojaki države Wisconsin na tem narodnem delu. Poroča se nam iz Milwaukee, da je prav sedaj ondi zanimanje za novo podružnico št. 27 veliko. Želeti bi bilo še več takih zavednih naselbin in to bode res najboljši odgovor »Cirilmetodariji«. Zanimanje za našo družbo sv. Cirila in Metoda je postalo med našimi rojaki v Ameriki prav veliko. V devetih mesecih so ustanovili Amerikanci 27 podružnic, ki štejejo skupaj nad 1000 članov; poslali pa so družbi v tem času 2200 K. Gotovo lep uspeh. Kakor čujemo, se dela v New Yorku namenoma za priredbo velikega koncerta v korist družbi sv. Cirila in Metoda.

Naš najbližji sosed – mesec.

(Črtica iz zvezdoslovja.)

(Konec.)

Videli smo, da je luna popolnoma brez ozračja, kar je glavni pogoj za živa bitja. Vode ni — vsaj kapljivotekoče ne. Nekateri astronomi so mnenja, da se nahaja voda na luni kvečjemu v podobi snega, a je večina proti temu mnenju. Rastlinstvo se ne bi moglo razvijati brez vode in zraka. Komaj bi mogle uspevati na luni nižje vrste rastlinstva, ki bi mogle izhajati brez vode in to bi bili kvečjemu kaki lišaji. Luna je tedaj pravcati grob za vsako življenje. Kvaren za vsako življenje je tudi dolgi dan na mesecu. Dan na zemlji traja 24 ur, ki se razdeli v noč in dan. Vse drugače je pa na mesecu. Dan na luni traja toliko časa, kolikor časa rabi luna, da pride enkrat okrog zemlje. Zemlja se zavrti tekom enega dne ali 24 ur enkrat okrog svoje osi, in to je doba enega dneva. Na svoji poti okrog solnea se pa zemlja zavrti okrog svoje osi 365 krat, ali ona ima 365 dni v enem letu. Vse drugače je pa z luno. Za svojo pot okrog zemlje rabi 27 dni, 7 ur, 43 minut in 11⁵ sekund ali po domače **en mesec**. Tekom cele poti ali tekom enega meseca se pa luna samo **enkrat** zasuče okrog svoje lastne osi in radi tega traja na luni doba enega dne po našem: **en cel mesec**. Dan na luni je torej devetindvajsetkrat daljši, nego dan na zemlji in ta dan

na luni se razdeli potem v polovico noči in polovico dneva, tako da traja na luni za en kraj ali za eno goro celih (približno) 14 dni noč in zopet celih 14 dni dan (svetloba). Vsled tega, ker solnce obseva po celih 14 dni površino lune, mora vladati po dnevu tam neznosna vročina in nasprotno po noči, ker ni ozračja, da bi pridržalo solčno toploto, vlada tam celih 14 dni pravi svetovni mraz (-273°). Že te razmere kažejo, da po naših pojmih ne more biti na luni življenja.

Kaj bi pa posebnega zapazili, če bi se mogli preseliti na luno? Ker poznamo luno že z zemlje dovolj, nas ne bi ona več toliko zanimala, ker bi opazili okrog in okrog sebe le golo skalovje, strme vrhe in ogromna pogorja. Zanimalo bi nas le še, kakšen je pogled z lune nazaj na našo zemljo in naše znance: solnce in zvezde.

Postaviva se na mesecu na vrh kake visoke gore, ki se nahaja bolj v sredini proti zemlji obrnjene strani meseca. Kaj opaziva?

Nad nama plava ogromna krogla, ki je v premeru štirikrat večja, kakor vidimo zemljani luno z zemlje. Sveti močnejše, kakor sveti luna zemlji. Tudi podoba kraja ima. Katera zvezda je to? Če pogledamo bolj natančno, tedaj opazimo velike lise, temne in svetle. Te lise so nam pa že nekoliko znane. Nekje smo jih že videli. Da, v šoli smo opazili na globusu zemlji, da ima naša zemlja take lise, ki pomenjajo temnejše morja, svetlejša pa suha zemljo znane nam celine, kakor Evropo, Ameriko itd. In res, če pogledava z lune kvišku proti nebu, je ona velika krogla — naša stara znanka zemlja. Ker ima pa luna eno polovico vedno proti zemlji obrnjeno, zato vidi dotična stran lune našo zemljo vedno na enem in istem mestu na nebu. Kot bi bila pribita na nebu, se zdi opazovalcu z lune naša zemlja. Vsa druga telesa, kakor zvezde, planeti in solnce se pomikajo navidezno okrog lune. Ker pa ni zraka na luni, zato bi bilo tam mogoče celo podnevi opazovati zraven solca tudi zvezde, ker le zrak razprši na zemlji solčno svetlobo, tako, da ne moremo videti tudi podnevi zvezd. — Z meseca bi se mogla tudi natančno opazovati naša zemlja, kako se suče okrog svoje lastne osi v teku enega dneva. Videli bi, kako se velike lise: naša morja in celine, polagoma enakomerno pomikajo od vzhoda proti zapadu.*) Toda dovolj tega. Povrnimo se raje na zemljo, ki nam je bolj prikladna za življenje, ter pogledajmo še luno, kak vpliv ima na zemljo. — Splošno se ji pripisuje jako velik vpliv na vreme na zemlji. Res je, da zemlja privlači luno in luna zemljo in to po naravnem zakonu težnosti. Vsled privlačnosti povzroči luna, da nastane na zemlji plima in oseka, to je, da se gladina morja vsak dan nekoliko vzdigne in pade in ravno tako tudi ozračje. Le toliko vpliva ima luna

*) Z ozirom na stališče na luni.

na zemljo. Vsi znanstveniki so pa prepričani, da ima vpliv na vreme predvsem naše solnce, kajti solnce je izvor vsega življenja na zemlji. Daje nam gorkoto za življenje in solčna toplota v zvezi s še drugimi lastnosti našega solca, ter solnce samo ima naraven vpliv na vse življenje in tudi na vreme na zemlji. Luna ima v zvezi s solncem le delni vpliv na zemljo.

Čitatelj, kadar pogledaš v jasni noči proti zvezdnatemu nebu in luni, spomni se da je bil mesec nekoč morda tudi poln življenja, da ni bil tako mrtev in brez življenja, kakor je sedaj. Mesec se bode še sukalo okrog zemlje kot umirajoč svet v temno nedogledno prihodnost.

Ivan T

Književnost.

r VI. zvezek »Pravnikove« zbirke. Ker se ta zvezek dotiskuje in pojde skoro v vezanje, je umestno, da kratko opišemo njegovo vsebino. Nad 40 tiskovnih pol obsežna knjiga se deli v tri zase ločene dele. V prvem delu je notarski red z vsemi dotičnimi predpisi in razsodili do zadnjega časa. Notarski red je prevzel še France Levstik, ni torej treba povdarjati, da se čita prav kakor izvirnik in da živo spominja na izklesan slog našega nesmrtnega stilista, h kateremu se vračajo naši najboljši prevajalci in pravniški pisatelji. Urednik je za nekatere manj navadne izraze v pripomnjah dodal one, ki jih rabimo sedaj, da se ne more nihče motiti o njih pravem pomenu. K posameznim določilom se je privzelo tudi mnenje znanih strokovnjakov, n. pr. M. Reicha, in vso stvarino, ki obsega brez abecednega kazala polnih 10 pol, je pregledalo in popolnilo več domačih notarjev, tako, da o njej sploh ne poznamo enako dovršene priročne knjige. — Drugi del, ki je urejen kakor prvi, obsega ces. patent od 9. avgusta 1854 — za puščinski patent — približno 14 tiskovnih pol, vrhu tega pa deset dodatkov: županstvom izročeni posli sodišč, red za javne dražbe, odstotek za uboge, proglašenje mrtvim, amortizacija listin, zapuščine inozemcev, polaganje vrednostnih papirjev pri bankah, nalaganje gotovine varovancev v hranilnicah in v poštni hranilnici ter obširen sestavek o zapuščinskih pristožbinah. Tudi ta del ima obširno stvarno kazalo po abecednem redu v slovenskem in hrvaškem jeziku. — Tretji del vsebuje na isti način urejene občne predpise o sodnih depozitih (položbah) in pa za depozitni urad v Trstu še posebej. Ta del je važno dopolnilo prvima, kajti depozitne knjige so v gotovih mejah javne tako, kakor zemljiške knjige ali trgovinski registri. Tudi tu je posebno stvarno kazalo. Vsa knjiga je za nas velike vrednosti in ne bo v prid samo slovenskim pravnikom, občinskim in župnim uradom, temveč vsakemu Slovencu,

da se iz nje točno pouči, kadar treba. — Tisek knjige je vzoren in čistejši kakor pri prejšnjih zvezkih, cena vezani knjigi 7 K je manjša, kakor za enake nemške knjige, ter čudno je, da se za njo ni oglašilo več predplačnikov, za katere se je cena nastavila samo na 5 K 26 h.

LISTEK.

Legenda, ki se je pripetila letošnjega leta.

J. S. Machar.

Dogodilo se je tole, in sicer prav zares:

Štirje zelo debeli župniki so sedeli v nebesih pred svojim stanovanjem pod kosato, večno cvetečo in prijetno dišečo lipo. Ravno so pripravili dobro kosilo, katero je dal danes posebno napraviti oskrbnik njih oddelka, ki je bil na onem svetu nekoč opat bogatega samostana, po smrti pa prišel med blažene ter bil kot tak nadzornik oddelka, v katerem so stanovali rečni župniki.

Bilo je prijetno popoldne. Na svežem travniku sta se pasla dva osla in en vol; modrook angelček nižje vrste je pometal peščeno stezo; iz hiše na desni, kjer so stanovali pobožne, stare ženske, so prihajali sem glasovi pobožne pesmi: — Tisočkrat pozdravljamo Tebe — kjer so pevke vso moč in vso višino svojih od let blagoslovljenih glasov osredotočile tako na besedico »Tebe«, da je bilo slišati kot »Teeeeee beeeee«; z leve strani pa, iz stanovanja bogaboječih devic, je letela sem himna, polna hrepenenja in sladkosti, peta s sopranom: — Moje si veselje, Jezus moj! — — razkošno in mirno se je sedelo pod to nebeško lipo. A poleg tega tam ni bilo muh, in komarjev tam ni bilo.

Toda, velečastiti župniki so bili nekaako resno zamolkli. Danes niso posegli niti po daljnogledu, ki je ležal poleg na klopi. Drugikrat namreč — in bila je to ena najčistejših zabav in nebeških razveselitev njih krščanskih duš — so gledali drug za drugim s tem daljnogledom v peklenke prostore, kjer je jok in škripanje z zobmi, so opazovali počenjanje hudobnih hudičev in muke pogubljenih. Pripovedovali so si jih, opozarjali se vzajemno, in daljnogled je potoval iz rok v roke tako hitro, da je bil ves gorak, in velečastiti duhovni sobratje so se zvijali od smehu in solze so jim tekale po napihnenih licih. Oh, ti hudiči, kakšni navihanci! Vzeli so v delo Žida in ga krstili, Lutra so prisilili, da je bral vse knjige in brošure, ki so bile napisane o njem in proti njemu, Kalvinu je bral neki posebno navihan satan spise Alfonza Ligvorjanskega. Karel Havliček se je moral naučiti na pamet zbrane pesmi Fr. Sušila (iz »Dom in Sve-

ta«), Renana so pekli na ognju, Volterja polili s petrolejem in zažgali, neki vladar, ki je vladal leta 1780—1790, je bil primoran dokazovati, da je bil Ignacij Lojolanški najmenitnejši človek, kar jih je kdaj zemlja nosila, mojstra Jana Husa so vedno na 6. malega srpana pošiljali inkognito na Češko gledat slavo tega dne, ki raste vzajemno s topo neumnostjo ostalih 364 dni, vsled česar se mu je od leta do leta bolj mešala pamet, da je bil za hudiče cilj posmehovanja, kot tih norec — da, trebuhu so se tresli velečastitim gospodom župnikom in oči so se solzile. —

Toda, danes niso imeli smisla za to nebeško zabavo. Sedeli so tiho, resno, pod dojmom nekega važnega dogodka.

»Te babe že zopet hrešče, kot obsedene!« nazadnje zagodrnja eden.

Nič odgovora. Zopet dolgo časa vse tiho.

Dolg angel s podolgasto torbico pod perutjo hitro pride po stezi. Pometajoči angelček se spoštljivo umakne.

»Aha, kurir! Ga grem povprašat!« in eden od župnikov vstane in stopi h nebeškemu selu. Povpraša ga nekaj po tistem, sel zmaje z ramami, da nekako zdržljivo pojasnilo, ter pohiti naprej.

Župnik se vrne, se spusti na klop, da je zaškripala pod njim.

»Nikjer nič ne vedo,« začne skrivnostno pojasnjevati. — V palači Ga ni. Pri apostolih ni. Pri sv. Petru ne sedi. Svetniki in svetnice Ga niso videli. Blaženi niti ne slutijo, kje bi bil. Materi ni rekel niti besedice že nekaj tednov. Angeli so pregledali že vse kote, vse oblake, vse zvezde, vsa solnea, — niti sledu nikjer. Očeta si ne upa nihče vprašati, stari gospod je zelo jezen, in tretji samo forfota in se dela, kot vedno, skrivnostnega . . . Odšel je. Cerkveni očetje baje mislijo, da je gotovo šel zopet na svet pomagat svoji verni cerkvi v težkih časih. Baje na Francoskem in marsikje drugod. Kurir ga leti torej tja iskat.«

»Gotovo je na svetu,« prikima drugi župnik. »Gotovo je tam. Pri bojujoči se cerkvi. Očetje imajo prav. Na Francoskem je slabo. Na Češkem se tudi giblje in v Rimu sedi ubogi sv. Oče kot izgnanec, ki ne ve, kam bi položil glavo.«

»Ne vem, ne vem,« začne premišljeno tretji. »Je prav preveč nepremišljen. In trdovraten je. Prosim vas, duhovni sobratje, poglejte samo na onele živali! Nobena žival nima pristopa v nebesa, toda taledva osla in tale vol so morali sem. Zakaj? Na enem teh oslov je jezdil v Jeruzalem, oni drugi in vol sta pa sople vanj, ko je ležal v Betlehemu v hlevu. Ljudje božji, koliko se je eden od nas nadelal, koliko trudil, predno smo si zaslužili tale nebesa! Le spomnite se! Te maše zjutraj takoj, ko je bila zima in tema in ko bi bilo še tako prijetno v postelji! To obhajanje bolnikov! Posebno babe! Pono-

či jo je zaščipalo v trebuhu, pa si je že poslala po človeka, drugi dan je pa coprnica že letala kot vrtalka! In k spovedi so lezle dvakrat, trikrat na teden! A pridige in krščanski nauki in bitke s socijalističnimi krivoverci — nas eden res ve, zakaj je tu in da si je to krvavo zaslužil! Ali tale neumna žival? Zakaj, čemu? Pravzaprav tole človeka žali! Kot klada si se mučil in imaš plačilo kot — osel in vol!«

Župniki se nehote nasmehnejo velečastitemu dovtipu.

Četrtri povzame besedo: »Sveta resnica, velečastiti gospod brat! Bilo je v njem vedno nekaj, ne rečem surovega, ali tako demagoškega, ali kako naj bi dejal. Takšna družba tu: toliko papežev, cesarjev, kraljev, vojvod, takšna gospoda, toliko kardinalov, škofov, kanonikov, plemstvo, najslavnejših rodovin in nazadnje tudi mi, verni vojaki njegove cerkve — pa kako se je zabaval? Kakšno družbo je obiskoval? Niti enega izmed teh ni sprejel, niti enega obiskal, in to ne le, kar mi pomnimo, toda niti najstarejši ljudje tu se kaj takega ne spominjajo — to je, ne rečem, neolikanost, toda dosti čudno obnašanje, ali kako bi rekel. Da za nas sploh niti ne ve, ni dvombe. Če s temi tako ravna, — kaj šele mi, misera contribuens plebs? Na svetu smo bili dobri — toda sedaj? sedaj? Nehvaležnost je plačilo tudi nebes. Bil je pri nas doli na svetu takšen berač, stari Ledvinka, sama uš, sami turi, od daleč sem se mu na cesti vedno ognil, umrl je, in — kaj mislite? Umrem jaz, pridem sem, prvi, katerega srečam, je bil Ledvinka! Sam Gospod Izveličar mu je prišel baje odpirat, ga baje vpeljal v svojo hišo, sedi baje z njim cele ure, ga sprašuje in se z njim pogovarja . . . No — to se vse neha! Če sem knez, živim kot knez, in če sem nebeški vojvoda, živim kot nebeški vojvoda!«

»Gotovo je na zemlji,« povzame besedo zopet prvi župnik. »Dolga leta je imel baje neprestano hude skrbi. Pravil mi je to neki katehet, ki vse zasledi in zavoha. Hodil je baje s povešeno glavo; ko je bil v sobi, je pritiskal čelo na okno, jed mu ni dišala, za ničesar tu se ni brigal, ravno tako baje, kot bi mu bila vsa nebesa zoprna! Seve, skrbi so ga trle. Saj je odgovoren za ta svet pred Očetom. S krvjo ga je odkupil, sedaj se pa gode tam take reči!«

»Odgovornost za ta svet,« ponovi zaničljivo nasprotnik vola in oslov. »Toda za nebesa se pa briga kot za lauski sneg! Kakšen red je to tu! Te babe tamle hrešče, da človek popoldne še predremati ne more, in tistimle deklinam bi se tudi moralo prepovedati to večno popevanje — dosti smo užili tega na onem svetu! Angeli so sama ošabnost, ta le veliki še ne pozdravi ne, in še tale majčkeni, ki steze pometa, ti nalašč pomedo ves prah v oči, kadar gre človek mimo! Kvarne so tu pre-

povedane, ženskemu stvoru se približati ne smeš in tudi nimaš priložnosti, ker je vsak spol separiran kot po kaznilnicah — primojduš, rajši bi ostal na svetu.«

Ostali trije soglasno prikimajo in vzdihnejo. In zopet za dolgo časa obmolke. Na desno je donelo petje priletnih žensk, na levo soprani bogaboječih devic. Angelček je pometal stezice, živali so se blaženo pasle na travniku, lipa je razširjala svoj nebeški, večni duh.

Naglo se zopet pojavi veliki angel s podolgasto torbico. Nameri se naravnost k župnikom. Bil je spoten in sprijetu perje po perutnicah je pričalo o hitrem in težavnem letanju.

»Vi imate tu daljnogled, kaj ne?« vpraša prisrčno.

»No, kaj je? — — — Kje je? — — — Ali že kaj veste? — — — Ali ste ga našli?« so vpili župniki drug čez drugega.

»V Rimu sem bil. Pri papežu Ga ni. Pri kardinalih ni. Pri škofih ni. Ves svet sem preletal. V nobeni cerkvi Ga ni, pri nobenem kapiteljnu Ga ni, v nobenem župnišču ne. Cerkvi ne pomaga in cerkev Ga ne potrebuje. Posodite mi tisti daljnogled!«

Spusti torbico na tla, vzame daljnogled, ga nastavi na oko, zapre drugo in pogleda doli, doli, globoko doli. Naenkrat mu omahnejo roke.

»Descendit ad inferos. Šel je v pekel,« reče zamolklo. Vzame torbico in izgine.

Eden od župnikov nastavi daljnogled na oko.

»Je že res,« spravi iz sebe. »Z Židi in kozli se brati, z Lutrom in Calvinom se prijateljski pogovarja, Hus, Havliček in Volter so okrog njega . . . tudi tisti iz leta 1789—1790 . . . Renan . . . hudiči so se izselili . . . prosim, gospod brat!«

Župniki so gledali po vrsti.

»Eh, kaj,« reče končno eden. »To nič drugega ne pomeni, kot potrditev naše diagnoze, ali kako bi rekel. A kar se nas sedaj tiče, nas ne morejo tu vreči ven. Bili smo brez Njega in bomo brez Njega. Toda tele tri neumne živali morajo ta hip odtod!« doda grozeče in pokaže na blažene, paseče se živali . . .

Vstane, odsopiha, vzame kol, zamahne in kar mu je le trebuh dovolil, se zaleti nad govedino iz Betlehema.

To se je torej dogodilo letošnjega leta in to prav zares.

Izdajatelj in urednik Rasto Pustoslemšek.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 2. aprila 1910.

Gradec: 40, 53, 47, 42, 78,

Dunaj: 32, 1, 2, 72, 6.

Dvignjene v sredo, dne 6. aprila 1910.

Brno: 41, 67, 37, 53, 6.

Znati je treba

Pekatete pravilno pripravljati, pa bodo vsakomur dišale. Navodila daje kuharska knjiga, ki jo razposilja Prva kranjska tovarna testenin v Il. Bistrici vsakomur zastoj.

2 18 6

300.000 izredno lepih 3 letnih smrekovih sadik

prodaja 1000 à 5 K 27 3-3

krajni šolski svet v Postojni.

Edino upravičeno

zalogo in prodajo knjige

„Cerkvene pristojbine“

ima 31 1-1

Jurij Kalan, Mosta, p. Škofja Loka.

5 knjižic skupaj kupljenih velja vsaka 26 vin.
100 knjižic skupaj kupljenih velja vsaka 22 v.

Ustanovljena leta 1868.

Absolutno pred ognjem in tatovi varne

BLAGAJNE

izvrstne kakovosti

prodaja tovarna blagajn M. Adlersflügel

Dunaj, I., Franz Josefs-Kai št. 27.

Založnik rajfajzen. zadrug itd.

21 42-5

Kri! dosežejo odrasli in otroci, bolni in zdravi. — Polovico stroškov prihranite v
Moč! gospodinjstvu na kavi, sladkorju in mleku, ako pijete **SLADIN**,
Zdravje! to je dr. pl. Trnkóczyja sladni čaj.

En zavoj velja 50 vin. Dobiva se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po povzetju pod naslovom v glavni zalogi.

Lekarna pl. Trnkóczy

.. v Ljubljani zraven rotovža. ..

Odvetnik dr. Igo Janc
naznanja, da je odprl
v Postojni svojo pisarno.

29 3-3

Žrčne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	14	1	40
1 " " " II. " . . .	1	—	1	20
1 " " " III. " . . .	—	90	1	12
1 " telečjega mesa . . .	1	40	1	80
1 " prašičjega mesa (svežega) . . .	1	80	2	—
1 " " " (prekajenega) . . .	1	80	2	10
1 " koštrunovega mesa . . .	1	12	—	—
1 " jagnjetovega mesa . . .	1	70	1	80
1 " kozličevega mesa . . .	1	80	—	—
Prašiči na klavnici . . .	1	20	1	44
1 kg masla . . .	2	60	2	80
1 " masla surovega . . .	3	—	2	60
1 " masti prašičje . . .	2	10	2	20
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	80	2	—
1 " slanine prekajene . . .	2	—	2	—
1 " sala . . .	1	92	—	—
1 " surov. margarinkega masla . . .	2	10	2	40
1 " kuban. margarinkega masla . . .	2	20	2	40
1 jajce . . .	—	5	—	6
1 l mleka . . .	—	20	—	24
1 " " posnetega . . .	—	08	—	10
1 " smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 " " kisle . . .	—	80	—	90
1 kg medu . . .	1	20	1	40
1 " čajnega surovega masla . . .	—	—	—	—
1 piščanec . . .	2	20	3	—
1 golob . . .	—	60	—	70
1 raca . . .	—	—	—	—
1 gos . . .	—	—	—	—
1 kapun . . .	—	—	—	—
1 puran . . .	6	80	10	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	45	—	—	—
100 " " " " 1 . . .	45	70	—	—
100 " " " " 2 . . .	44	30	—	—
100 " " " " 3 . . .	43	80	—	—
100 " " " " 4 . . .	42	50	—	—
100 " " " " 5 . . .	40	50	—	—
100 " " " " 6 . . .	38	50	—	—
100 " " " " 7 . . .	33	—	—	—
100 " " " " 8 . . .	16	—	—	—
100 " koruzne moke . . .	21	—	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	37	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	33	—	—	—
100 " ržene moke . . .	32	—	—	—
1 l fižola . . .	—	20	—	32
1 " graha . . .	—	36	—	40
1 " leče . . .	—	36	—	40
1 " kaše . . .	—	22	—	22
1 " ričeta . . .	—	20	—	—
100 kg pšenice . . .	29	—	—	—
100 " rži . . .	19	40	—	—
100 " ječmena . . .	17	80	—	—
100 " ovsa . . .	18	—	—	—
100 " ajde . . .	16	80	18	—
100 " prosa belega . . .	17	20	18	—
100 " " navadnega . . .	—	—	—	—
100 " koruze . . .	15	20	17	60
100 " krompirja . . .	4	20	4	60
Lesni trg.				
Cena trdemu lesu 1050—11 K				
Cena mehkeemu lesu 9 K.				
Trg za seno, slamo in steljo.				
Na trgu je bilo				
— voz sena . . .	10	—	10	70
— " slame . . .	8	—	10	40
— " stelje . . .	—	—	—	—

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Del. glavničā K 3,000.000.

Stritarjeve ulice štef. 2.

Rezervni fond K 300.000.

Podružnica v Spljetu.

Podružnica v Celovcu.

Podružnica v Trstu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

52 52-37

Eng. Franchetti

v Ljubljani, Sodnijska ulica 2, nasproti kavarne „Evropa“

priporoča svojo elegantno in higijenično urejeno

brivnico

in prodajo raznih dišav in kozmetičnih predmetov.

Svoji k svojim!

20 52-39

25 4-4

Sprejme se

učenec

Franc Košak, sedlarski mojster.
Zagrad pri Škocijanu. Pogoji po dogovoru.

*	*
	
Popravila in preobleke točno in ceno.	Popravila in preobleke točno in ceno.
	

Najcenejše solnčnike in dežnike

domačega izdelka priporoča

3 52-5

Josip Vidmar

== v Ljubljani ==

Pred Škofijo 19,

Stari trg 4,

Prešernova ulica 4.

Josip Dekleva,

Gorica, ulica Municipio št. 1. 32 10-1

Prva slovenska tvrdka, ki se bavi že nad
25 let s prodajo jamčenih dobrih

šivalnih strojev,

za vse sloje in po nizkih cenah. V zalogi ima tudi

trpežna dvokolesa:

Premier, Ipog, Regent in Bourir s prostim tekem in

gramofone brez trobilnika.

Prodaja tudi šivanke za Singerjev stroj po
70 vin. tucat, plašče za dvokolesa
po K 5-50, pnevmatika K 4-50 in više.
Izvršuje vse poprave ceno, in hitro. Cenik pošlje
na zahtevo.

Najbolj varno naložen denar

Stanje hranilnih vlog nad 38 milijonov kron.

je v slovenski

Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

MESTNI HRANILNICI LJUBLJANSKI.

Za varnost denarja je porok zraven rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in vso davčno močjo. V to hranilnico vlagajo sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica ljubljanska sprejema hranilne vloge vsak dan od 8. do 12. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4 $\frac{1}{4}$ % ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu.

Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj.

Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega in ga vlagateljem ne zaračuni.

Denar se lahko pošilja tudi po pošti.

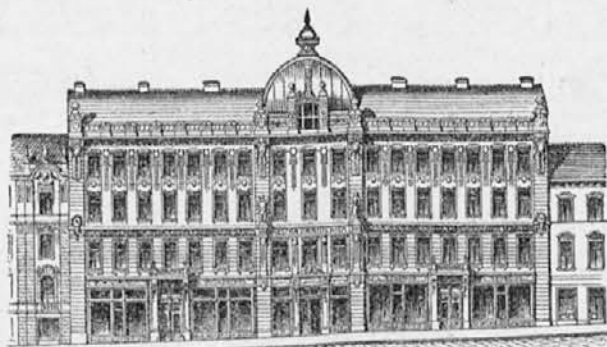
Mestna hranilnica izdaja lične domače hranilnike proti vlogi 4 kron, ki se takoj obrestujejo. Priporočamo jih zlasti staršem, da z njimi navajajo otroke k varčnosti.

V podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov je vpeljala ta slovenska hranilnica tudi

kreditno društvo.

Mestna hranilnica ljubljanska se nahaja v lastni palači
v Prešernovi prej Slonovi (Elefantovi) ulici števil. 3.

1 12-5

Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Posoja se na zemljišča po 5 $\frac{1}{2}$ % in proti amortizovanju posojila po najmanj 1 $\frac{1}{4}$ % na leto.

Dolžnik more svoj dolg poplačati tudi poprej, ako to hoče,

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Vinske sode

nove iz klane in žagane domače in slavonske hrastovine izparjene in ovinjene, porabne takoj za vsako vino prodaja zadruga

Agro-Merkur,
Ljubljana.

Kupujte pri narodni tvrdki domači izdelek.

Umetna gnojila

kakor žlindro, kalijevo sol, kajnit, rudninski superfosfat naročite za pomladansko gnojitev **takoj** pri zadrugi

Agro-Merkur,
Ljubljana.

Moko

otrobe in druge mlinске izdelke izvrstne kakovosti dobavlja zadruga

Agro-Merkur
v Ljubljani.

Vino

kakor ljutomersko, haloško, bizeljsko, dolensko, metliško, vipavsko, goriško, istrijsko, zanesljivo pristno, izborno kapljico dobavlja od 56 l naprej zadruga

Agro-Merkur
v Ljubljani.

10 48-10

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilnični račun št. 828.406.

Telefon števil. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti števil. 18, v Ljubljani

v lastnem združnem domu.

je imela koncem leta 1908 denarnega prometa

K 71,417.344-75

upravnega premoženja

K 17,519.983-93.

Obrestuje hranilne vloge

po $4\frac{1}{2}\%$

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. in od 3.—4.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1908

kron 17,102.911-27.

Posojuje na zemljišča po $5\frac{1}{4}\%$ z $\frac{1}{2}\%$ na amortizacijo ali pa po $5\frac{1}{4}\%$ brez amortizacije. Na menice pa po 6% . Posojilnica sprejema tudi vsak drug načrt glede amortizacije dolga

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. in od 3.—4.

3 52-14